

GRØN PÅ BORNHOLM

September 2010

VE-dag – 25. september

Den vedvarende energis dag 2010. Vi deltager i det landsdækkende arrangement, der skal sætte fokus på vores arbejde i miljø- og energiforeningerne. Det sker lørdag den 25. september, hvor vi har en stand på Rønne Torv i tidsrummet kl. 10-13. Vi sætter fokus på, hvordan man selv kan producere el til egen husstand fra vedvarende energikilder i form af sol og vind. Det handler om solceller og minivindmøller. De to firmaer JL-Landbrugsteknik og Bornholms Elektromotor fremviser nogle af de løsninger, der er aktuelle.

Passivhus for Fattigrøve

At bygge et super lavenergihus til små penge med fokus på anvendelsen af bæredygtige byggematerialer, så vidt det er muligt. Det er ambitionen for byggekonceptet "Passivhus for fattigrøve", der i skrivende stund er ved at blive opført i Gryneparken ved Svaneke. Konceptet er udviklet af Svaneke Murer- & Tømrerforretning og opføres for kontorets energivejleder Mikkel Høst. Går alt efter planen, så står huset færdigt i midten af oktober.

Der inviteres derfor til åbenthus fredag den 15. oktober kl. 14-17, hvor der er mulighed for at komme og se det færdige resultat og høre om løsninger og materialevalg.

Oplev BOFA's nye formidlingscenter

BOFAs affalds- og miljø-infocenter i det gamle vandtårn uden for Rønne er nu ved at være klart til besøg. Stedet skal formidle viden omkring affald og miljø til såvel skoleelever som voksne, der vil opdateres på emnet. Det sker med udgangspunkt i det gamle vandtårn, der blev bygget i 1936, og danner spændende ramme for formidlingen.

Vi besøger vandtårnet lørdag den 30. oktober kl. 14, hvor vi er så heldige, at direktør i BOFA Ole Morten Petersen vil vise os stedet og fortælle om miljø og affald. En oplagt mulighed for at blive opdateret på emnet og se de spændende rammer.

Tilmelding er påkrævet og kan ske til kontoret senest fredag 22. oktober, på tlf. 56 90 74 90 eller mail mh@energijtjenesten.dk.

Kemi i Børns Hverdag

Små børn indtager hver dag en cocktail af kemi. Kemikalierne kommer fra indeklimaet, den mad de spiser, og de produkter de bruger. Sådant er det for os alle. Men små børn er særligt følsomme på grund af deres størrelse, adfærd og udviklingsstadiet.

Der er voksende fokus på denne problematik, og således lancerede miljøstyrelsen i oktober 2009 kampagnen "65.000 grunde til bedre kemi". Vi ønsker at sætte fokus på emnet og få praktiske råd til, hvordan man skal forholde sig i til kemien i børns hverdag.

Derfor inviterer vi til foredragsaften om kemi i børns hverdag og efterfølgende mulighed for at stille spørgsmål. Vi får besøg af projektleder Karen Dahl Jensen fra Miljømærkning Danmark. Det sker 23. november kl. 19-21 på Bornholms Gymnasium, Søborgstræde 2 i Rønne - lokalet samfundsfag 1. Gå ind ad hovedindgangen og følg skiltningen. Tilmelding er påkrævet, og det sker ved at kontakte kontoret. Arrangementet støttes af Agenda-21 puljen.

Fra olieafhængighed til lokal modstandsdygtighed

Et spændende initiativ med navnet "Syltemae omstilling" har set dagens lys på Fyn. Det er en omstillingsbevægelse, der fokuserer på, hvordan vi kommer fra olieafhængighed til lokal modstandsdygtighed, blandt andet ved at fokusere på fællesskabet. Hvordan kan vi selv handle i forhold til vores egen hverdag, så vi kan leve bæredygtigt uden brug af store mængder fossile brændstoffer.

Vi arbejder på at få en af personerne bag initiativet til at besøge os her på Bornholm i løbet af efteråret og fortælle om visionerne.

BORNHOLMS MILJØ- OG ENERGIFORENING er en privat forening, der er uafhængig af politiske eller kommercielle interesser. Foreningen skal øge brugen af vedvarende energi og skubbe til den økologiske udvikling på Bornholm. Foreningen finansieres af medlemsbidrag. Kontingent for personligt medlemskab er kr. 300 årligt. Kontingent for foreninger, institutioner og virksomheder er kr. 500 årligt. Medlemmerne modtager seks numre af magasinet Vedvarende Energi og Miljø samt nyhedsbrevet "Grøn på Bornholm".
BESTYRELSEN: Lars Holmsted (formand, lars@bomec.dk), Nicolas Braun (næstformand, nicolas@bomec.dk), Sune Glarbo (kasserer – sune@bomec.dk), Jon F. Jespersen (jon@bomec.dk), Steen O. Nielsen (steen@bomec.dk). **Adresse:** Bornholms Miljø- og EnergiCenter, Gudhiem Mølle, Møllebakken 4c, 3760 Gudhiem, **telefon 56 90 74 90/ 30 35 38 45, bornholm@eneraitienesten.dk**

En foredragsaften, der skal inspirere, og måske være startskuddet til, at vi arbejder videre med lignende ideer her på øen. Arrangementet annonceres på vores hjemmeside og i dagspressen.

Højt aktivitetsniveau hele efteråret

Hold øje med vores hjemmeside, DR's arrangementskalender og dagspressen, for kontoret og bestyrelsen har flere arrangementer i støbeskeen til dette efterår. Det kommer blandt andet til at handle om grøn hverdagstransport og energirenovering.

Solceller til Bornholm

Photo Voltaic Island Bornholm, er et nyt projekt opstartet i februar der løber frem til og med 2012. Projektet har det formål, at elforsyning her på Bornholm i løbet af perioden får opført solceller på i alt 5 megawatt effekt, som kan producere strøm svarende til mere end 1000 husstandes elforbrug. En sand revolution af vores elforsyning.

De mange anlæg skal både opsættes på husstande og på virksomheder, og det økonomisk fordelagtige er, at der gives 25 % i tilskud. Det er energiselskabet EnergiMidt i samarbejde med Østkraft, der står bag projektet, som i den første fase omfatter solceller på 1 megawatt effekt.

Vi deltager i projektet og har sammen med OVE ansvar for at gennemføre en række informationskampagner og informere bredt om mulighederne med solceller. Vi har fået udarbejdet en folder om projektet og tilskudsmulighederne. Denne kan afhentes på kontoret. Samme tekst findes også på energitjenestens hjemmeside under "Bornholm".

Bornholms første grønne kontor

Vi har certificeret Bornholms Brandforsikring som det første grønne kontor på øen. Det er Johan Lorentzen, der har udført certificeringsarbejdet, og det har været et spændende arbejde, der har givet meget positive tilbagemeldinger fra Bornholms Brandforsikring. De finder den udarbejdede energi- og miljørapport særdeles anvendelig. Den anviser en række forslag til forbedringer, der både er økonomisk fordelagtige og en gevinst for miljøet. Gennemføres forslagene kan der spares 40 pct. på elregningen – og det er ikke atypisk for kontorvirksomhed af den slags.

Der er flere kontorer, der har vist interesse for at blive certificeret, og der vil derfor med stor sandsynlighed være flere grønne kontorer her på øen ved årets udgang.

Grøn test-Ø

Arbejdet med at gøre Bornholm til en forgangs-Ø, der viser hvordan fremtidens samfund kan indrettes langt mere bæredygtigt med energiforsyning primært fra vedvarende energikilder, er kommet et vigtigt skridt nærmere. Det handler om Eco-Grid projektet, der over de næste fire år skal gøre Bornholm til et eksperimentarium for fremtidens elforsyning med væsentlig mere vind og solenergi. Det handler blandt andet om at styre forbruget, så det passer med produktionen, og det skal 2000 husstande være med til.

Solcelleprojektet omtalt først i nyhedsbrevet har en direkte kobling til Eco-Grid projektet. Vi ønsker Energinet.dk, Østkraft og projektets øvrige partnere tillykke med projektet, som vi glæder os til at følge med i.

Grøn Hverdagstransport

Som vi kunne fortælle i sidste nyhedsbrev fra marts, så skal kontoret arbejde med vejledning omkring bæredygtig transport. Vi har fået midler fra vejdirektoratet og har her i starten af september afviklet den første kampagne "Gør cykelturen til en leg", hvor vi forsøger at inspirere til at bruge cyklen til de korte ture. Vi har nu søgt midler ved kommunes Agenda-21 pulje og LAG-Bornholm til at opgradere indsatsen. De ekstra midler muliggør, at vi over de næste to år kan arbejde bredere med "grøn transport" her fra kontoret. Vi er glade for støtten og ser frem til arbejdet med en masse events, cykel- og gåzoner omkring udvalgte skoler, analyse af transportvalg i Rønne-området, og konvertering af benzinbil til el-bil.

Brug faktaark og hjemmeside

Har du brug for gode tips om f.eks. energirenovering eller varmepumper? På energitjenestens hjemmeside kan du få masser af inspiration og udbygge din viden om byggetekniske spørgsmål. Du finder både faktaark, der kort formidler de vigtigste fakta om en bestemt problematik, og hele temaer om f.eks. solvarme eller lavenergibyggeri. De er rigtig gode - så brug dem.